

塞尔维亚—克罗地亚语

第四册

李士敏 编

S RPSKOHRVATSKI

J EZIK

S RPSKOHRVATSKI

J EZIK

外语教学与研究出版社

SRPSKOHRVATSKI JEZIK

塞尔维亚——克罗地亚语

第四册

李士敏 编

外语教学与研究出版社

(京)新登字 155 号

图书在版编目(CIP)数据

塞尔维亚——克罗地亚语 第四册/李士敏编.
-北京:外语教学与研究出版社,1996.2
ISBN 7-5600-1043-1

I. 塞… II. 李… III. 塞尔维亚-克罗地亚语-教材 IV.
H747

中国版本图书馆 CIP 数据核字(95)第 22007 号

塞尔维亚—克罗地亚语

SAIERWEIYA-KELUODIYAYU

第四册

李士敏 编

* *

外语教学与研究出版社出版发行

(北京西三环北路 19 号)

北京外国语学院印刷厂印刷

新华书店总店北京发行所经销

开本 850×1168 1/32 9 印张 140 千字

1996 年 2 月第 1 版 1996 年 2 月第 1 次印刷

印数: 1—550 册

* * *

ISBN 7-5600-1043-1

G·455

定价: 8.00 元

前言

本教科书为北京外国语大学东欧语系塞尔维亚——克罗地亚语（以下简称：塞语）第四册教科书，供该专业二年级下学期使用。

第四册教科书仍遵循前三册塞语教科书的宗旨，继续加强听、说、读、写、译的基本功训练。在进一步增强学生对塞语词汇的理解和运用能力，提高口、笔译表达技巧的同时，逐步地向学生介绍原南斯拉夫部分现代及近代著名小说家、剧作家、诗人及其代表作的选段、诗歌以及民间故事。

本册教科书共15课，生词近1300多个。每课结构由课文、重要句型、语法讲解和练习四部分组成。

课文以著名文学家代表作的精彩选段为主。在教学过程中要求学生能够准确、流利地朗读课文，并且理解和熟练运用每个词汇。重要句型是课文中的典型语句，具有广泛的适用性，课文中的重要词汇和语法现象往往都包含其中，要给予足够的重视，并要求学生能够利用句型造句。每课的语法讲解基本以课文中出现的重点语法现象为主。练习题项精练，要求学生全部做完，这是掌握词汇、语法不可缺少的重要环节。

本册教科书生词注释以课文中的词义为主。

本教科书初稿经过黄雨辰副教授的审阅，提出许多修正补遗的宝贵意见。南斯拉夫专家塔蒂娅娜·米齐奇（Tatjana Micić）也对全书进行了审阅，在选材、语法讲解、练习等方面都提出了改进意见，在此谨表示诚挚的谢意，并向为本教科书出版付出劳动的同志们表示衷心的感谢。

本教科书虽经一届学生试用，并进行修改，不足或错误之处仍属难免，热切地希望使用者和关注本教科书的同行批评指出。

编者

1994年7月

SADRŽAJ

PRVA LEKCIJA.....	1
Pesma: "Opomena"	
Pesma: "Strepnja"	
Pesnik: Desanka Maksimović	
Pesma: "Svakidašnja jadikovka"	
Pesnik: Tin Ujević	
DRUGA LEKCIJA	10
Radio-drama "Nagrada" (I)	
Gramatika: Futur. futur II	
TREĆA LEKCIJA	26
Radio-drama: "Nagrada" (II)	
Pravopis: Pisanje velikih slova (I)	
ČETVRTA LEKCIJA	45
Pesma u prozi: "Crveni listovi"	
Pesma u prozi: "Iz knjige CRVENI LISTOVI"	
(Dezerter)	
Pisac: Ivo Andrić, nobelovac za književnost	
Pravopis: Pisanje velikih slova (II)	
PETA LEKCIJA	63
Tekst: "Upotreba atomske energije"	
Tekst: "Termoenergetski potencijal Crne Gore"	
Gramatika: Brojevi	
ŠESTA LEKCIJA.....	77
Tekst: "Sluga Jernej i njegovo pravo"	
Pisac: Ivan Cankar	
Gramatika: Kohgruencija	
Atributne rečenice	

SEDMA LEKCIJA	94
Komedijsa: "Pokojnik" (II čin. XIV pojava)	
Komediograf: Branislav Nušić	
Gramatika: Uzvici	
OSMA LEKCIJA	112
Tekst: "Pokojnikova žena" (odlomak)	
Pisac: Borisav Stanković	
Pravopis: Skraćenice (I)	
DEVETA LEKCIJA	129
Tekst: "Čamil" (odlomak iz romana "Prokleta avlija")	
Pravopis: Skraćenice (II)	
DESETA LEKCIJA	146
Tekst: "Dva brata-suparnika" (odlomak iz romana "Prokleta avlija")	
Gramatika: Poređenje prideva	
JEDANAESTA LEKCIJA	160
Tekst: "Je li mu mnogo teška rana, vojniče?"	
(odlomak iz romana "Vreme smrti")	
Pisac: Dobrica Ćosić	
Gramatika: Aorist (prošlo_svršeno vreme)	
DVANAESTA LEKCIJA	174
Tekst: "Prvi put s ocem na jutrenje" (odlomak	
iz istoimene pripovetke Laze Lazarevića)	
Pripovedač: Laza Lazarević	
TRINAESTA LEKCIJA	189
Tekst: "Tri zagonetke" (narodna priča)	
Gramatika: Imperfekta (pređašnje nesvršeno vreme)	

ČETRNAESTA LEKCIJA	201
Tekst: "Dobitnik Nobelove nagrade" (odlómak iz knjige "Ivo Anidrić" Koste Dimitrijevića)	
Gramatika: Genitiv i genitivne sintagme	
PETNAESTA LEKCIJA	215
Tekst: "Lipov cvat"	
Pisac: Aleksa Mikić	
Gramatika: Potencijal	
REČNIK	229
SKRAĆENICE U REČNIKU.....	274

PRVA LEKCIJA

Pesme:	"Opomena" i "Strepnja"
Pesnik:	Desanka Maksimović
Pesma:	"Svakidašnja jadžikovka"
Pesnik:	Tin Ujević

OPOMENA

Čuj, reći ću ti svoju tajnu:
ne ostavljaj me nikad samu
kad neko svira.

Mogu mi se učiniti
duboke i meke
oči neke
sasvim obične.

Može mi se učiniti
da tonem u zvuke,
pa ću ruke
svakom pružiti.

Može mi se učiniti
lepo i slatko
voleti kratko,
za jedan dan.

Ili mogu kom reći u tome
času čudesno sjajnu,
predragu mi tajnu:
koliko te volim.

O, ne ostavljaj me nikad samu
kad neko svira.

Učiniće mi se: negde u šumi
ponovo sve moje suze teku
kroz samonikle neke česme.
Učiniće mi se: crn leptir jedan
po teškoj vodi krilom šara
što nekad neko reći mi ne sme.

Učiniće mi se: negde kroz tamu
neko peva, i gorkim cvetom
u neprebolnu ranu srca dira.
O, ne ostavljaj me nikad samu,
nikad samu,
kad neko svira.

(1924)

STREPŃJA

Ne, nemoj mi prići! Hoću izdaleka
da volim i želim oka tvoja dva.
Jer sreća je lepa samo dok se čeka,
dok od sebe samo nagoveštaš dâ.

Ne, nemoj mi prići! Ima više draži
ova slatka strepnja, čekanje i stra'.
Sve je mnogo lepše donde dok se traži,
o čemu se samo tek po slutnji zna.

Ne, nemoj mi prići! Našto to, i čemu?
 Izdaleka samo sve kô zvezda sja,
 izdaleka samo divimo se svemu.
 Ne, nek mi ne pridu oka tvoja dva.

(1924)

Desanka Maksimović (1898 -1993) pesnik, pri-
 povedač. Rođena je u Rabrovici kraj Valjeva. Kao
 profesorica je radila u Obrenovcu, Dubrovniku i Beo-
 gradu. Pre rata je bila pretežno pesnik intimne
 lirike, posle antifašističkog rata piše više rodolju-
 bive pesme. Po temama i pesničkom stilu D. Maksimović
 je nastavljala najboljih tradicija srpskog lirskog
 pesništva. Dela: Sabrana dela (u šest tomova, pesme),
 nekoliko zbirki pripovedaka, roman "Otvoren prozor",
 prevela je Lusinovu pripovetku "Istinita priča o A
 Kju".

Desanka Maksimović je najprevođenija jugoslo-
 venska pesnikinja.

SVAKIDAŠNJA JADIKOVKA

Kako je teško biti slab,
 kako je teško biti sâm,
 i biti star, a biti mlad!

I biti slab, i nemoćan,
 i sâm bez igde ikoga,
 i nemiran, i očajan.

I gaziti po cestama,
i biti gažen u blatu,
bez sjaja zvezde na nebu.

Bez sjaja zvezde udesa,
što sijaje nad kolevkom,
sa dugama i varkama.

-- O Bože, Bože, seti se
svih obećanja blistavih,
što si ih meni zadao.

O Bože, Bože, seti se
i ljubavi, i pobjede,
i lovoru i darova.

I znaj da Sin tvoj putuje
dolinom sveta turobnom
po trnju i po kamenju.

Od nemila do nedraga.
i noge su mu krvave,
i srce mu je ranjeno.

I kosti su mu umorne,
i duša mu je žalosna
i on je sâm i zapušten.

I nema sestre ni brata,
i nema oca ni majke,
i nema drage ni druga.

I nema nigde nikoga
do igle drača u sreću
i plamena na rukama.

I sâm samcat putuje
pod zatvorenom plaveti,
pred zamračenom pučinom.

I komu da se potuži?
ta njega niko ne sluša,
ni braća koja lutaju.

O Bože, žeže tvoja reč
i tesno joj je u grlu,
i željna je da zavapi.

Ta beseda je lomača
i dužan sam je viknuti,
ili ću glavnjom planuti.

Pa nek sam kres na brdima,
pa nek sam dah u plamenu,
kad nisam krik sa krovova!

O Bože, tek da dovrši
pečalno ovo lutanje
pod svodom koji ne čuje.

Jer meni treba moćna reč,
jer meni treba odgovor,
i ljubav, ili sveta smrt.

Gorak je venac pelina,
mračan je kalež otrova,
ja vapim žarki ilinštak.

Jer mi je mučno biti slab,
jer mi je mučno biti sâm
(kada bih mogao biti jak,

kada bih mogao biti drag).
no mučno je, najmučnije
biti već star, a tako mlad!

Tin Ujević (1891. Brgorac -- 1955. Zagreb), najizrazitiji hrvatski pesnik međuratne književnosti, esejista, kritičar, polemičar i publicista. Prva zbirka pesama "Lelek sebra" otkriva liričara izuzetne umetničke snage. Druga zbirka "Kolajna" misaono i idejno upotpunjuje pesnikovu umetničku viziju.

Zbirke pesama: "Lelek sebra" (1920), "Kolajna" (1926), "Auto na kóržou" (1923), "Ojádено zvono" (1933), "Žedan kamen na studencu" (1954).

"Svakidašnja i jadikovka" je objavljena 15. decembra 1917. u krfskom "Zabavniku", ispevana je 1916. kad se Tin Ujević nalazio u Parizu razdiran ratnim stradanjem domovine, usamljenošću i nesigurnošću opstanka.

NOVE REČI

pěsník m.	诗人
pěsničinja ž.	女诗人
pripovědač -áča m.	小说家 (短篇)

òpomena ž.
 samònìkao -kla, -klo prid.
 česma ž.
 šáratì šārām nesvrš.
 táma ž.
 neprébolan -bólna, bólno prid.
 strépnja ž.
 nàgoveštāj m.
 drāž ž.
 dòndē pril.
 slútnja ž.
 nāšto pril.
 ìntīman, -mna prid.
 ìlrika ž.
 ìzražāj m.
 tēmēljan -ljna, -ljno, prid.
 téma ž.
 stīl m.
 nàstavljač m.
 zbīrka ž.
 "Istīnīta priča o A Kju"
 svakl̄dašnjī, -ā, -ē, prid.
 jādikōvka ž.
 òčājan -jna, -jno, prid.
 gāžēn -a, -o, trp. gl. prid.
 blāto s.
 sjāj m.
 ūdes m.
 sl̄jati -ām, nesvrš.
 kōlēvka ž.
 dúga ž.
 vārka ž.
 obećanje s.

提醒
 自己生长出来的
 泉源: 水龙头
 勾画成五颜六色
 黑暗
 无法医治的
 担心, 害怕
 暗示
 诱惑, 吸引力, 迷人之处
 到那里, 到那时
 预感, 预料
 为什么, 居何用心
 亲密的, 私人的
 抒情诗
 表现, 表达
 根底深的, 基本的
 题目
 风格, 文风
 继承者
 集(诗歌, 小说, 论文)
 (阿Q正传)
 每天的, 日常的
 诉苦
 绝望的
 被践踏的
 泥泞, 泥潭
 光辉, 光彩
 命运
 发光, 闪光
 摇篮
 彩虹
 迷惘, 欺骗
 许诺, 诺言

bilstav -a, -o, prid.

lòvor m.

dâr (mn. dârovi) m.

tûrôban -bna, -bno prid.

tîrnje s. zbir.

kâmênje s. zbir.

nêmio, nêmila, nêmilo prid.

žalostan, -sna, -sno, prid.

zàpušten -a, -o, trp. gl. prid. 被遗弃的, 无人问津的

drâč m. tin

plâmen m.

sâmcat, samcit -a, -o (uz sâm) prid. 孤独的, 独自的,

plâvet ž.

zàmračěn, -a, -o, trp. gl. prid. 独处的

pùčina ž.

potùžiti se pòtùžim se svrš. 蓝色, 湛蓝色

tésno pril.

žèci žèžēm nesvrš.

zavápiti zavápim svrš.

bèseda ž.

lòmača ž.

víknuti víknēm svrš.

glávnja ž.

plànuti plànēm svrš.

krês (mn. krěsovi) m.

krîk (mn. kríkovi) m.

dovršiti dovršim svrš.

pèčālan, -lna, -lno,

pèlin m.

光辉的, 灿烂的

桂树

礼物

阴沉的, 阴森的, 忧郁的

荆棘

岩石

不亲的, 讨厌的

可怜的, 悲伤的

被遗弃的, 无人问津的

刺, 荆棘

火焰

孤独的, 独自的,

独处的

蓝色, 湛蓝色

变得阴暗的

大海, 苍穹

申冤, 诉苦

狭窄地, 拥挤地

燃烧

哭诉起来, 呼救, 呼吁

讲演, 谈话

焚尸的烈火; 火刑

高喊, 喊一声

大块劈柴

烧起来

篝火, 圣火

尖叫声, 喊叫

完成

伤感的

蕤蒿

kálež m.
 òtrov m.
 vápiti vápīm nesvrā.
 žārkī. -ā, -ō prid.
 īlīnštāk -- mesec jul
 polēmičār m.
 publīcista m.
 "Lelek sebra"
 "Kolajna"
 "Auto na korzou"
 stūdenac m.

祭杯. 一杯祭神酒
 毒剂
 哭诉. 呼救
 炎热的. 火热的
 七月
 善辩者. 舌战者. 雄辩家
 政论家. 时评员
 "农夫的哭泣"
 "项链"
 "步行街里的小汽车"
 源泉

VEŽBANJA

I. Odgovorite na pitanja:

1. O čemu se govori u pesmi "Opomena"?
2. Zašto u pesmi "Strepnja" pesnikinja više puta ponavlja "Ne, nemoj mi prići!"?
3. Iz kakvog osećanja je nastala pesma "Svakidašnja jadicovka"?
4. Zašto se pesnik, iako mlad, oseća starim?
5. Kako doživljava usamljenost, život bez igde ikoga i bez ljubavi? Kakva je njegova sudbina?
6. Kakvo značenje pesmi daju brojni znaci vatre kojom pesnik gori iznutra: plamen u rukama, reč koja žeže, lomača, glavnja, kres na brdima, dah u plamenu, žarki ilinštak?
7. Šta znate o pesnikinji Desanki Maksimović?
8. Šta znate o pesniku Tinu Ujeviću?

II. Čitajte i shvatite ove tri pesme, izaberite jednu koju više volite, recitujte.

III. Prevedite pesmu "Opomena" na kineski jezik.

DRUGA LEKCIJA

Radio-drama: " Nagrada " (I)

Gramatika: Futur, futur II

NAGRADA (I)

LICA: Ivan (otac), Ramska (majka), Ane, Lenčka
(deca), baka

Ivan: Na vrhu je najbolja i najsočnija paša. I
putem kad sretnete starijeg nazovite mu
dobro jutro, tako čine lepo vaspitana deca.

Ane: Nama učitelj u školi kaže da treba da
govorimo nemački. Kaže da ćemo tako
postati ljudi zato treba iz jutra da kažemo
Guten Morgen, u toku dana Guten Tag, a
uveče Guten Abend.

Ivan: Na ulici učitelj nema šta da zapoveda. U
školi ga slušaj, a na ulici morate prolazni-
ke da pozdravite na slovenačkom, jeste li
razumeli? Hajde sad, gonite stado!

Majka: Ivane, pogledaj, gazda dolazi. Šta li hoće
sad? Rano je još da traži najamninu.

Gazda: Proketo ovo brdo, nikad ga nisam voleo.
Uvek mi dok se popnem ovamo do tvoje bajte,
duša izade na nos. Dobar dan!

Ivan: Dobar dan, gazda!

Gazda: Dobar dan!